

บทที่ 6

สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

จากที่ได้มีการวิเคราะห์ผลการวิจัยในบทที่ 4 และ 5 ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ถึงปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจรับงานสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีและการเลือกสำนักงานสอบบัญชีของผู้ใช้บริการงานสอบบัญชี รวมถึงการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยทั้งสอง ในบทนี้จะกล่าวถึงการสรุปผลการวิจัยที่ได้มา

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจรับงานสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตและการเลือกสำนักงานสอบบัญชีของผู้ใช้บริการงานสอบบัญชี โดยมีวัตถุประสงค์คือ

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจรับงานสอบบัญชีของผู้สอบบัญชี
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกสำนักงานสอบบัญชีของบริษัทมหาชน
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจรับงานสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีและการเลือกผู้สอบบัญชีของผู้ใช้บริการงานสอบบัญชี

ในการศึกษาครั้งนี้ได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิเกี่ยวกับปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อการตัดสินใจรับงานสอบบัญชีและการเลือกสำนักงานสอบบัญชีของผู้ใช้บริการงานสอบบัญชี จากงานวิจัย วารสาร และบทความทั้งในและต่างประเทศ นอกจากนี้ยังได้เก็บข้อมูลปฐมภูมิโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการสร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตและความคิดเห็นของผู้ใช้บริการงานสอบบัญชี โดยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถามที่ได้สร้างขึ้นมา

เมื่อได้จัดส่งแบบสอบถามเพื่อทำการเก็บรวบรวมข้อมูลแล้ว โดยได้รับแบบสอบถามที่ตอบได้ครบถ้วนกลับคืนจำนวน 85 ชุดจากผู้สอบบัญชีและแบบสอบถามจำนวน 94 ชุดจากผู้ใช้บริการงานสอบบัญชี จากนั้นจะนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ข้อมูลที่ได้จะนำมาวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา ซึ่งอยู่ในรูปแบบตารางแจกแจงความถี่ ในรูปความถี่ ร้อยละ และค่าเฉลี่ย รวมทั้งการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของแต่ละตัวแปร และหาความสัมพันธ์กันระหว่างคำตอบที่ได้จากผู้สอบบัญชีและผู้ใช้บริการงานสอบบัญชีเพื่อตีความผลที่ได้ต่อไป ซึ่งผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

จากการวิเคราะห์ถึงอิทธิพลที่มีผลต่อปัจจัยต่างๆ ของการตัดสินใจรับงานสอบบัญชีโดยแบ่งตามแต่ละปัจจัยให้ผลดังต่อไปนี้

1. ปัจจัยในด้านความพร้อมของสำนักงานสอบบัญชีในเรื่องมรรยาทของผู้สอบบัญชีเป็นเรื่องมีแนวโน้มที่จะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจรับงานสอบบัญชีมากที่สุด เนื่องจากมรรยาทในการประกอบวิชาชีพเป็นเสมือนหนึ่งความน่าเชื่อถือในตัวของผู้สอบบัญชีเองในการปฏิบัติงาน

2. ปัจจัยในด้านความซื่อสัตย์ของฝ่ายบริหารในเรื่องทัศนคติของฝ่ายบริหารเป็นเรื่องที่มีแนวโน้มที่จะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจรับงานสอบบัญชีมากที่สุด เนื่องจากทัศนคติของฝ่ายบริหารเกี่ยวกับการบริหารว่ามีการบริหารงานในรูปแบบใด ซึ่งหากมีการบริหารงานแบบกล้าได้กล้าเสีย (Aggressive) อาจมีความเสี่ยงเกิดขึ้นจากการบริหารงานได้จึงส่งผลต่อการรับงานสอบบัญชีของผู้สอบบัญชี

3. ปัจจัยในด้านลักษณะของงบการเงินในเรื่องความถูกต้องในการเสียภาษีเป็นเรื่องที่มีแนวโน้มที่จะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจรับงานสอบบัญชีมากที่สุด เนื่องจากความถูกต้องในการเสียภาษีเป็นผลพวงจากการทำบัญชีที่ถูกต้องของกิจการ

4. ปัจจัยในด้านความน่าเชื่อถือของงบการเงินในเรื่องความเรียบร้อยของเอกสารเป็นเรื่องที่มีแนวโน้มที่จะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจรับงานสอบบัญชีมากที่สุด เนื่องจากความเรียบร้อยของเอกสารเป็นสิ่งที่มีความสำคัญหลังจากการรับงานสอบบัญชี โดยผู้สอบบัญชีจะได้รับข้อมูลที่ง่ายต่อการตรวจสอบ

5. ปัจจัยในด้านลักษณะธุรกิจของผู้ให้บริการงานสอบบัญชีในเรื่องกฎระเบียบข้อบังคับของภาครัฐที่มีผลต่อธุรกิจ เป็นเรื่องที่มีแนวโน้มที่จะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจรับงานสอบบัญชีมากที่สุด เนื่องจากกฎระเบียบข้อบังคับของภาครัฐเป็นสิ่งที่กิจการจะต้องปฏิบัติตาม หากการไม่ปฏิบัติตามนั้นส่งผลกระทบต่อธุรกิจอาจนำมาซึ่งบทลงโทษจากภาครัฐได้

เมื่อวิเคราะห์ถึงความสัมพันธ์ของผู้สอบบัญชีที่ได้รับความเห็นชอบจากสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์แล้วจะเห็นว่าทัศนคติของฝ่ายบริหารมีอิทธิพลมากกว่าผู้สอบบัญชีที่ไม่ได้รับความเห็นชอบจากสำนักงานกต.

นอกจากนี้การที่ผู้สอบบัญชีที่ได้รับความเห็นชอบจากสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ยังไม่มีผลต่อเรื่องมรรยาทของผู้สอบบัญชีในการประกอบวิชาชีพ ความถูกต้องในการเสียภาษี ความเรียบร้อยของเอกสาร และกฎระเบียบข้อบังคับของภาครัฐต่อธุรกิจ นั่นคือผู้สอบบัญชีทั้งสองกลุ่มมีความเห็นว่ามีในเรื่องดังกล่าวแนวโน้มที่จะมีอิทธิพลมากเช่นกัน

ส่วนปัญหาและอุปสรรคในการรับงานสอบบัญชี ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นว่าลูกค้าไม่เห็นความสำคัญของงานสอบบัญชีเนื่องจากถูกบังคับโดยผลของกฎหมาย และค่าสอบบัญชีที่ต่ำ

จากการวิเคราะห์ถึงปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกสำนักงานสอบบัญชีของผู้ใช้บริการงานสอบบัญชี นั่นคือลูกค้าของทางสำนักงานสอบบัญชี ซึ่งการทำงานเสร็จตามกำหนดเวลาเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลมากที่สุด เนื่องจากทางบริษัทอาจมีความจำเป็นที่จะนำผลงานที่ได้จากผู้สอบบัญชีนั้นไปใช้งานต่อไป

เมื่อวิเคราะห์ถึงความสัมพันธ์ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและบริษัทที่ไม่ได้จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยแล้วผลที่ได้คือบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเห็นว่าการทำงานได้เสร็จภายในกำหนดเวลาที่มีอิทธิพลมากกว่าบริษัทที่ไม่ได้จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ ในขณะที่เห็นว่าประสบการณ์ของผู้สอบบัญชีและทีมงานตรวจสอบ และชื่อเสียงของสำนักงานสอบบัญชีมีอิทธิพลมากเช่นเดียวกับบริษัทที่ไม่ได้จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

จากนั้นดูความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจรับงานสอบบัญชีและการเลือกสำนักงานสอบบัญชีของผู้ใช้บริการงานสอบบัญชี เนื่องจากว่าไม่ได้มีการแจกแจงแบบปกติจึงใช้การทดสอบที่ไม่ใช่พารามิเตอร์ ซึ่งผลที่ได้คือ ความเชี่ยวชาญเฉพาะธุรกิจที่ตรวจสอบของผู้สอบบัญชีและการให้คำปรึกษาด้านอื่นเพิ่มเติมนอกเหนือจากงานสอบบัญชี เป็นสิ่งที่ผู้สอบบัญชีและผู้ให้บริการงานสอบบัญชีเห็นว่ามีอิทธิพลต่อการตัดสินใจใกล้เคียงกัน ในขณะที่ผู้สอบบัญชีเห็นว่าการให้ความช่วยเหลือเมื่อลูกค้ามีความต้องการมีความสำคัญมากกว่าทางด้านผู้ให้บริการงานสอบบัญชี ส่วนในเรื่องประสบการณ์ของผู้สอบบัญชีและทีมงาน ค่าสอบบัญชี และการทำงานให้แล้วเสร็จตามกำหนดเวลาผู้ให้บริการงานสอบบัญชีเห็นว่ามีสำคัญมากกว่าผู้สอบบัญชี

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยที่ว่าผู้สอบบัญชีให้ความสำคัญในการรับงานสอบบัญชีประเด็นใดบ้างนั้น การศึกษาครั้งนี้พบว่าผู้สอบบัญชีส่วนใหญ่จะให้ความสนใจเกี่ยวกับการที่ลูกค้าปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับของภาครัฐที่เป็นผลทางธุรกิจ การให้ความสำคัญดังกล่าวนำไปสู่ข้อสังเกตที่ว่า ผู้สอบบัญชีมีแนวโน้มที่คำนึงถึงผลกระทบต่อผู้สอบบัญชีจากการที่ลูกค้าไม่ได้ปฏิบัติ

ตามหน่วยงานราชการ อย่างไรก็ตามแนวโน้มของมาตรฐานการสอบบัญชีในปัจจุบันเสนอแนะให้ผู้สอบบัญชีมุ่งเน้นการประเมินความเสี่ยงในหลายๆ ด้าน เช่น มาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 400 ระบุให้ผู้สอบบัญชีพิจารณาประเมินความเสี่ยงในการสอบบัญชีกับการควบคุมภายใน เป็นต้น ดังนั้น การศึกษาในครั้งนี้เสนอว่าการเพิ่มคุณค่างานสอบบัญชีทางหนึ่ง คือ ในการรับงานสอบบัญชี ควรคำนึงถึงความเสี่ยงทางธุรกิจรวมอยู่ด้วย ซึ่งการรวมข้อพิจารณาดังกล่าวจะทำให้เป็นการเพิ่มคุณค่าของงานสอบบัญชีอีกทางหนึ่ง